

**GENERALNY INSPEKTOR
OCHRONY DANYCH
OSOBOWYCH**

Warszawa, dnia 20 października 2016 r.

DOLiS-440-27/14/MM/I

**Pani
Dyrektor
Katolicka Szkoła Podstawowa im. (...)**

WYSTĄPIENIE

Na podstawie art. 19a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz.U. z 2016 r. poz. 922) zwracam się o podjęcie działań w celu zapewnienia należytego zabezpieczenia danych osobowych uczniów Katolickiej Szkoły Podstawowej im. (...) z siedzibą w (...) przy ul. (...).

Impulsem do tego wystąpienia stały się ustalenia poczynione przez Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych w toku kontroli zgodności przetwarzania danych osobowych uczniów i ich rodziców (opiekunów prawnych) z przepisami ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz.U. 2016 r. poz. 922) w Katolickiej Szkole Podstawowej im. (...), zwanej dalej Szkołą.

W toku kontroli Dyrektor Szkoły odnośnie do danych osobowych zawartych w opiniach poradni psychologiczno-pedagogicznych wyjaśniła: „Po wykorzystaniu opinia taka załączana jest do arkusza ocen danego ucznia. Arkusze ocen przechowywane są w sekretariacie Szkoły w zamykanych na klucz szafach”.

Wobec powyższego wskazać należy, że w myśl § 21 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. poz. 532) nauczyciele, wychowawcy grup wychowawczych i specjaliści udzielający uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej prowadzą dokumentację zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2015 r. poz. 2156 ze zm.).

Na podstawie ww. delegacji zostało wydane rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji (Dz.U. poz. 1170 ze zm.).

W myśl § 20 ww. rozporządzenia przedszkole, szkoła i placówka gromadzi, w indywidualnej teczce, dla każdego dziecka, ucznia, słuchacza lub wychowanka objętego pomocą psychologiczno-pedagogiczną dokumentację badań i czynności uzupełniających prowadzonych w szczególności przez pedagoga, psychologa, logopedę, doradcę zawodowego, terapeutę pedagogicznego, lekarza oraz innego specjalistę, a także inną dokumentację związaną z udzielaniem pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

W myśl § 19 ww. rozporządzenia pedagog, psycholog, logopeda, doradca zawodowy, terapeuta pedagogiczny lub inny specjalista zatrudniony odpowiednio w przedszkolu, szkole lub placówce prowadzi dziennik, do którego wpisuje tygodniowy plan swoich zajęć, zajęcia i czynności przeprowadzone w poszczególnych dniach, w tym informacje o kontaktach z osobami i instytucjami, z którymi współdziała przy wykonywaniu swoich zadań, imiona i nazwiska dzieci, uczniów, słuchaczy lub wychowanków, objętych różnymi formami pomocy, w szczególności pomocą psychologiczno-pedagogiczną.

Natomiast arkusza ocen dotyczy § 15 ww. rozporządzenia. W myśl ust. 1 szkoła prowadzi dla każdego ucznia albo słuchacza przez okres jego nauki w danej szkole arkusz ocen ucznia albo słuchacza. Zgodnie z ust. 2 tego przepisu wpisów w arkuszu ocen ucznia albo słuchacza dokonuje się na podstawie danych zawartych odpowiednio w księdze uczniów, księdze słuchaczy, dzienniku lekcyjnym, protokołach egzaminów semestralnych, protokołach egzaminów klasyfikacyjnych i poprawkowych, protokołach sprawdzianów wiadomości i umiejętności, protokołach z prac komisji powołanej w celu ustalenia rocznej oceny klasyfikacyjnej zachowania, protokołach zebrań rady pedagogicznej, informacji o wyniku egzaminu gimnazjalnego albo o zwolnieniu z tego egzaminu przez dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej, informacji o wyniku egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie, a także innych dokumentach potwierdzających dane podlegające wpisowi. Nauczyciel wypełniający arkusz ocen ucznia albo słuchacza potwierdza podpisem zgodność wpisów z dokumentami, na podstawie których ich dokonano.

Dane ucznia zawarte w księdze uczniów określa § 6 ust. 2 ww. rozporządzenia, stanowiącym, że do księgi wpisuje się imię (imiona) i nazwisko, datę i miejsce urodzenia, numer PESEL oraz adres zamieszkania ucznia, imiona i nazwiska rodziców oraz adresy ich zamieszkania, jeżeli są różne od adresu zamieszkania ucznia, a także datę rozpoczęcia nauki w danej szkole oraz oddział, do którego ucznia przyjęto. W księdze uczniów odnotowuje się datę ukończenia szkoły albo datę i przyczynę opuszczenia szkoły przez ucznia (ust. 2).

Dane ucznia zawarte w dzienniku lekcyjnym określa § 10 ust. 2 ww. rozporządzenia stanowiący, że do dziennika lekcyjnego wpisuje się w porządku alfabetycznym lub innym ustalonym przez dyrektora szkoły nazwiska i imiona uczniów albo słuchaczy, daty i miejsca urodzenia oraz adresy ich zamieszkania, imiona i nazwiska rodziców oraz adresy ich zamieszkania, jeżeli są różne od adresu zamieszkania ucznia albo słuchacza, adresy poczty elektronicznej rodziców i numery ich telefonów, jeżeli je posiadają, imiona i nazwiska nauczycieli prowadzących zajęcia edukacyjne oraz tygodniowy plan zajęć edukacyjnych [...]. W myśl ust. 3 ww. przepisu w dzienniku lekcyjnym prowadzonym przez szkołę dla dzieci i młodzieży odnotowuje się obecność uczniów na zajęciach edukacyjnych, a także liczbę godzin usprawiedliwionych i nieusprawiedliwionych nieobecności na tych zajęciach oraz wpisuje się tematy przeprowadzonych zajęć edukacyjnych, oceny bieżące, śródroczne i roczne (semestralne) oceny klasyfikacyjne z zajęć edukacyjnych uzyskane przez uczniów oraz śródroczne i roczne oceny klasyfikacyjne zachowania.

Dane ucznia zawarte w protokołach wymienionych w § 15 ust. 2 ww. rozporządzenia obejmują jego imię i nazwisko oraz ustaloną ocenę klasyfikacyjną (§ 17 ust. 10 pkt 4 i 6, § 18 ust. 7 pkt 4 i 6, § 19 ust. 9 pkt 4 i 6).

W myśl § 16 ww. rozporządzenia szkoła zakłada księgi arkuszy ocen (ust. 1). Księga arkuszy ocen zawiera ułożone w porządku alfabetycznym wykazy uczniów, a w przypadku szkoły dla dorosłych - wykazy słuchaczy, wszystkich oddziałów, którzy w danym roku szkolnym ukończyli lub opuścili szkołę, oraz ich arkusze ocen (ust. 2).

Z powołanych przepisów nie wynika, że do arkusza ocen ucznia powinna być załączana opinia poradni psychologiczno-pedagogicznej. W § 20 ww. rozporządzenia w sprawie dokumentacji jednoznacznie określono, że dokumentację związaną z udzielaniem pomocy psychologiczno-pedagogicznej szkoła gromadzi w indywidualnej teczce dla każdego ucznia objętego pomocą psychologiczno-pedagogiczną.

W § 2 ust. 1 pkt 5 rozporządzenia MEN z dnia 18 września 2008 r. w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych (Dz.U. Nr 173 poz. 1072) wymieniono wydawane przez ww. podmioty opinie o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka od chwili wykrycia niepełnosprawności do podjęcia nauki w szkole. W myśl § 14 ust. 2 ww. rozporządzenia opinia zawiera: 1) datę wydania opinii; 2) oznaczenie poradni, w której działa zespół wydający opinię; 3) podstawę prawną opinii; 4) skład zespołu, który wydał opinię; 5) imię i nazwisko dziecka, datę i miejsce jego urodzenia oraz miejsce zamieszkania, a także imiona i nazwiska rodziców (prawnych opiekunów) oraz miejsce ich zamieszkania; 6) stwierdzenie, że zachodzi potrzeba wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka; 7) wskazanie odpowiedniej formy pomocy i wsparcia udzielanych dziecku i rodzinie, w szczególności pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w tym logopedycznej, stosownie do potrzeb; 8) uzasadnienie opinii, w tym szczegółowe uzasadnienie wskazanej formy pomocy i wsparcia; 9) podpis przewodniczącego zespołu.

Dane osobowe wymienione w pkt 5 dane osobowe należą do kategorii danych tzw. zwykłych. Przesłanki dopuszczalności ich przetwarzania określa art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz.U. z 2016 r. poz. 922).

Wskazać należy, że w myśl § 6 ww. rozporządzenia do wniosku o wydanie orzeczenia albo opinii wnioskodawca dołącza dokumentację uzasadniającą wniosek, w szczególności wydane przez specjalistów opinie, zaświadczenia oraz wyniki obserwacji i badań psychologicznych, pedagogicznych i lekarskich (ust. 2), a jeżeli do wydania orzeczenia albo opinii jest niezbędna informacja o stanie zdrowia dziecka, wnioskodawca dołącza do wniosku wydane przez lekarza zaświadczenie o stanie zdrowia dziecka (ust. 3).

Z powyższego wynika, że opinia poradni psychologiczno-pedagogicznej oprócz danych osobowych zwykłych może zawierać w pkt 7 i 8 dane o stanie zdrowia dziecka (ucznia).

Dane o stanie zdrowia należą do danych szczególnie chronionych, których przetwarzanie jest co do zasady zabronione, w myśl art. 27 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych, a dopuszczalne tylko w przypadkach enumeratywnie wymienionych w ust. 2 tego przepisu.

Szkoła jest administratorem danych - w rozumieniu art. 7 pkt 4 ww. ustawy - uczniów i z tego tytułu spoczywają na niej obowiązki określone w przepisów prawa, a dyrektor, który kieruje szkołą (w myśl art. 36 ust. 1 ustawy o systemie oświaty), jest odpowiedzialny za ich realizację i odpowiada za uchybienia w przestrzeganiu przepisów ustawy o ochronie danych osobowych.

W myśl art. 26 ust. 1 ww. ustawy administrator danych przetwarzający dane powinien dołożyć szczególnej staranności w celu ochrony interesów osób, których dane dotyczą. Ta generalna zasada

znajduje swoje rozwinięcie w przepisach art. 36-39 ustawy, określających wymogi, jakie powinien spełnić administrator w celu zapewnienia bezpieczeństwa danych w procesie ich przetwarzania. W szczególności art. 36 ustawy nakłada na administratora danych obowiązek zastosowania środków technicznych i organizacyjnych zapewniających ochronę przetwarzanych danych osobowych, a w szczególności zabezpieczenia danych przed ich udostępnieniem osobom nieupoważnionym. Aby uznać proces przetwarzania danych za zgodny z zasadami ochrony danych osobowych, administrator danych powinien zagwarantować maksymalny stopień zabezpieczenia, tj. wyeliminować wystąpienie szkodliwych zdarzeń, o których mowa w art. 36 ustawy, a gdy jest to niemożliwe - maksymalnie ograniczyć ryzyko ich pojawienia się. Jednym z przejawów należytego wypełnienia obowiązku zabezpieczenia zbiorów danych jest sprawowanie przez administratora danych nadzoru, aby dane te nie zostały udostępnione osobom nieupoważnionym.

Wskazać należy również na § 27 ww. rozporządzenia, stanowiący, że dyrektor szkoły ponosi odpowiedzialność za właściwe prowadzenie i przechowywanie dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz za wydawanie przez szkołę dokumentów zgodnych z posiadaną dokumentacją.

Za nieprawidłową uznać należy sytuację, jaka ma miejsce w niniejszej sprawie, w której do arkuszy ocen uczniów załączane są dotyczące ich opinie poradni psychologiczno-pedagogicznych. Stwarza to możliwość dostępu do zawartych w nich danych osobom nieupoważnionym.

Takie działanie może prowadzić do postawienia zarzutu wyczerpania znamion przestępstwa określonego w art. 51 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych. Według tego przepisu, kto administrując zbiorem danych lub będąc obowiązany do ochrony danych osobowych udostępnia je lub umożliwia dostęp do nich osobom nieupoważnionym, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

Wobec powyższego zwracam się o zapewnienie należytego zabezpieczenia przez Szkołę przetwarzanych danych osobowych uczniów zawartych w prowadzonej przez Szkołę dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej.

Zgodnie z art. 19a ust. 3 ww. ustawy podmiot, do którego zostało skierowane wystąpienie lub wniosek, o których mowa w ust. 1 i 2, jest obowiązany ustosunkować się do tego wystąpienia lub wniosku **w terminie 30 dni** od daty jego otrzymania.

Jednocześnie informuję, że treść niniejszego wystąpienia wraz z odpowiedzią Dyrektora Szkoły zostaną opublikowane na stronie internetowej Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych pod adresem www.giodo.gov.pl.